అదృష్టవంతురాలు

మూడు రోజులుగా ఎండలు మరీ ముదిరిపోయాయి. మంగలంలో వేసి వేయించినట్లు మనుషులు వేగిపోతున్నారు. వయసు మళ్ళిన ముసలివాళ్ళ ప్రాణాలు కడంటిపోయి విలవిల్లాడిపోతున్నారు కావలసిన వాళ్ళుండి, కావలసినంత డబ్బున్న వాళ్ళు ఆపసోపాలు పడుతున్నా క్షేమంగా రోజులు గడిపేస్తున్నారు.

పొద్దుట నుండి మూసిన కన్ను తెరవలేదు తులసమ్మ. ఆమె లేచిందా లేదా, వాకిలి తలుపులు తెరిచిందా లేదా అని పట్టించుకునే దగ్గర వాళ్ళెవరూ ఆమెకు లేరు. ఆ రోజు తులసమ్మ మగతగా పడుకుని వుంది అది పూర్తి నిద్రా కాదు. మెలకువా కాదు. ఎప్పటివో జ్ఞాపకాలు, ఏనాటివో అనుభూతులు దారాలు దారాలుగా చిక్కులుపడి వూగుతున్నాయి.

తులసీ, నువ్వు అదృష్టవంతురాలివే. నీ అదృష్టంవల్లనే ఈ సంబంధం కుదిరింది. బోలెడంత ఆస్తి, పెద్ద యిల్లూ, వాకిలీ, పనివాళ్ళూ, పాలేర్లూ జాగ్రత్తగా మసలుకో. లేనిపోని ఆలోచనలు పెట్టుకోకు. కడుపునిండా తిండి, కంటి నిండా నిద్ర. ఒంటినిండా బట్టా యివే మనిషికి ముఖ్యం.

డెబ్బై ఆరేళ్ళ ముసలి తులసమ్మ చెవిలో ఎప్పటివో మాటలు మళ్ళీ ఈ రోజు స్పష్టంగా - ఆమె కుక్కి మంచంలో మరో పక్కకు వొత్తిగిలి పడుకుంది 'అదృష్టం' అనే మాటకి ఆమెకి ఆనాడూ, ఈనాడూ అర్థం తెలియలేదు. అదృష్టం అంటే ఏమిటి ? ఏమో. ఆమె ఏ అదృష్టం కోసం ఎదురు చూడటంలేదు. రావులమ్మ వచ్చి నాలుగు రోజులైంది. కొనుక్కున్న కిలో బియ్యం అయిపోయాయి. ఓపికున్నా లేకపోయినా యింత వుడకేసుకుని తినక తప్పటంలేదు. చచ్చిపోయే వరకు బ్రతకకా తప్పటంలేదు.

బలవంతంగా కళ్ళు తెరచి చూసింది. మూసిన కిటికీ రెక్కల సందుల్లోంచి ఎండ మెరుస్తోంది. బలమంతా కూడదీసుకుని లేచి గది తలుపు గడియతీసి,

తూలుతూ మళ్ళీ మంచంలో కూలబడింది. గుమ్మంలో కరివేపచెట్టు మందంగా గాలికి కదిలింది. కిర్రుమని తలుపులు వాటికవే తెరుచుకున్నాయి.

తులసమ్మ లోలోపల ఆలోచిస్తోంది. విషాదంగా నవ్వుకొంటోంది. గుడ్డిలో మెల్ల. తన అదృష్టం అంటే ఈ కరివేప చెట్టే. కడుపారా కని పెంచిన బిడ్డ తనకి దక్క, తనని పోషించకపోయినా చేతులారా నాటి, నీళ్ళుపోసి కంటికి రెప్పలా కాపాడుకొన్న ఈ చెట్టు యిప్పుడు తనకి గుప్పెడు మెతుకులు పెడు తోంది.

ఈ రోజు తులసమ్మ కేం బాగాలేదు. చచ్చిపోతానేమో ననే ఊహ ఆమెకి భయం కలిగించటంలేదు. ఊరటగా వుంది.

ఎప్పుడో పదహారేళ్ళ పిల్లగా ఆ యింట్లో అడుగు పెడ్తున్న సమయంలో మేనత్త అన్న మాటలు మళ్లీ మళ్లీ గుర్తుకొస్తున్నాయి.

తను అదృష్టవంతురాలనుకున్న మేనత్త, తన అదృష్టం చూడకుండానే కన్నుమూసింది.

తులసమ్మకి గతించిన బతుకు బొమ్మల పటాలు కళ్ళముందు కదులు తున్నాయి.

* * *

ఏడుగురు మగపిల్లలు తర్వాత ఎనిమిదోపిల్ల తులసి. ఆ తర్వాత మరో ముగ్గురు ఆడపిల్లల్ని కని, ఆఖరి పిల్లని కంటూ పురిట్లోనే చచ్చిపోయింది తల్లి. అప్పటికి తులసి పదేళ్ళపిల్ల ఇంటినిండా పిల్లలు. పండే గింజలు పట్టుమని పాతిక బస్తాలు లేవు.

అప్పుడే మాణిక్యం ఆ కుటుంబాన్ని ఆదుకుంది. మాణిక్యం తులసికి మేనత్త మొగుడుపోయి అన్నగారి పంచలో కాలం వెళ్ళదీస్తున్న మాణిక్యం మీద మొత్తం భారం పడింది.

మాణిక్యం తులసి పెళ్ళి గురించి కంగారుపడటం మొదలెట్టింది. నాలుగు మెతుకులు తిని, నీడపట్టున పడుండే వసతి తులసికి కలగాలని మాణిక్యం తహ తహలాడింది.

పన్నెండో ఏట తులసి మెడలో తాళి కట్టాడు బసవయ్య పెళ్ళికొడుకుని చూసి అంతా మనసులోనే ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు. అయితే అతని వెనక వున్న ఆస్తి, వాళ్ళ నోరు మెదపకుండా చేసింది.

పొట్టిగా, గున్నలా వున్న బసవయ్య వెర్రిచూపులు, గ్రహణం బొర్రెముక్కు, ఎప్పుడూ కారే చొంగ, అంత చిన్నపిల్లయినా తులసి వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది.

బుట్ట లోలకులు, పట్టు పరికిణీలు, జడగంటలు, జిగినీగొలుసు చూసి అంతలోనే మురిసిపోయి ఏడుపు మర్చిపోయింది

పదిహేనేళ్ళు నిండే వరకు తులసి పెద్దమనిషి కాకపోయేసరికి అత్తవారికి అనుమాన మొచ్చింది. అత్తగారి తమ్ముడు నరహరి యింటిమీద కొచ్చి నానా మాటలూ అన్నాడు.

మాణిక్యం అతని కాళ్ళు పట్టుకుంది. పిల్లని చూపించి, తాము అబద్ధమాడటం లేదని మొత్తుకుంది.

"అబద్ధం ఆడారంటే అరనిముషంలో ఆడ డాక్టరుని తీసుకొచ్చి పరీక్ష చేయించి అల్లరి చేస్తానని బెదిరించి వెళ్ళిపోయాడు నరహరి అప్పటికే జ్ఞానం తెలిసిన తులసి మనసులో కుళ్ళి కుళ్ళి ఏడ్చింది.

మరొక నెల్లాళ్ళకి అందరి మనసులు తెరిపిన పడ్డాయి. ఘనంగా సంబరం జరిపించారు అత్తారు ఆర్భాటంగా సారెలు, చీరెలు తెచ్చారు. నగలూ పెట్టారు. తులసి అపరంజి బొమ్మలా అంత ఎత్తున మెరిసిపోతుంటే అందరూ ఆనంద పడ్డారు.

వారం తిరక్కుండా అన్ని కార్యాలు చేసి అత్తారింటికి తీసుకుపోవడానికి ముహూర్తాలు పెట్టారు.

* * *

తులసిని అందంగా ముస్తాబుచేసిన పక్కింటి పండు ముత్తయిదువు కూర్చోబెట్టి ఏవో రహస్యంగా చెప్పింది భర్తే దైవమనీ, అతనేం చెప్పినా వినాలనీ, అతనేం చేసినా పెదవి విప్పి మాట్లాడకూడదనీ, బాధ కలిగినా మౌనంగా భరించాలని, అతన్ని చీదరించుకోకూడదని-ఇలా ఎన్నో చెప్పింది. తులసి అన్నీ ఓపికగా వింది ఆమె మనసు మొద్దుబారిపోయింది.

ఆమెని గదిలోకి పంపించి అమ్మలక్కలు ఎవరి దారిన వారు వెళ్ళిపోయారు. అత్తగారు, బంధువులు మండువాలో పడుకున్నారు.

తులసి గదిలోకి వెళ్ళేసరికి బసవయ్య అక్కడున్న అరిసెలు, సున్నివుండలు తింటున్నాడు. ఆ మొదటి చూపు. ఆ దృశ్యం ఆమె మనసులో బలమైన ముద్రవేసింది. అతను దీక్షగా అన్నీ తింటున్నాడు గానీ. ఆమె రాకను గమనించ లేదు. తినేసి మంచినీళ్ళు. పాలు తాగేసి. తులసివైపు చూసి ఓ వెకిలి నవ్వు నవ్వి,

తనదారిన తాను పడుకున్నాడు. అరగంటలో గురక వినిపించింది పక్కింటి పిన్ని గారు చెప్పినట్టేమి జరగపోవడంతో తులసికి విశ్రాంతిగా అనిపించింది. ఆమె స్వేచ్ఛగా ఊపిరి పీల్చుకుంది. ఆమె చాప పరచుకుని నిద్రపోయింది.

తులసి జీవితం సాఫీగా సాగిపోతోంది. బసవయ్య ఎప్పుడూ ఆమె వంటిమీద చెయ్యి వెయ్యలేదు. అతనికి తెలిసినవి రెండే విషయాలు. ఒకటి తిండి, రెండు నిద్ర.

తులసికి విశ్రాంతిగా భోజనం చెయ్యడం. కంటినిండా నిద్రపోవడం దిన చర్య అయిపోయింది వంటినిండా నగలు పెట్టుకోవడం, పట్టు చీరలు కట్టు కోవడం అలవాటుగా మారిపోయింది.

అప్పుడప్పుడు వచ్చిన పుట్టింటివారు తులసి అదృష్టాన్ని వేయి కళ్ళతో చూసి ఆనందించి వెళ్ళిపోయేవారు. వారి దృష్టిలో ఆమెంతో అదృష్టవంతురాలు.

అంతా కలిసి ఆ పెద్ద యింట్లో, ఆరుగురు మనుషులు. తులసి బసవయ్య అత్తగారు, వంటమనిషి, పనిమనిషి,పాలేరు.

అందరూ తులసికి అడుగులకి మడుగులొత్తేవారే. ఆ యింటికి ఆమెమకుటం లేని మహారాణి.

ఆ రోజు -

కను చీకటిపడేవేళ పదేళ్ళ రావులమ్మ కరివేప మొక్క తెచ్చింది. "అమ్మగారూ ! కావాలన్నారంటగా - ఇదిగో తెచ్చా" అంటూ. ఆ రావులమ్మకి తుల సంటే వల్ల మాలిన మోజు.

తులసి ఆ మొక్కకి తనే బోదె తవ్వి జాగ్రత్తగా నాటింది. నీళ్ళు పోసింది ఆమె అలా దొడ్డినిండా ఎన్నో మొక్కలు నాటింది, రోజూ నీళ్ళు పోస్తూనే వుంటుంది.

మట్టి చేతులు కడుక్కుంటుంటే గుమ్మంలో బండి ఆగింది. తులసి ఆశగా అటు చూసింది. ఆమె ఆశ ఒక్కటే. అది తన పుట్టింటివారెవరైన తనని చూడటానికి కొస్తారేమోనని - కానీ ఆమె ఆశ నిరాశే అయింది. బండి దిగిన వారెవరో ? అయితే బండిదిగిన ఆజానుబాహుడు తులసినిచూసి అవాక్కయి అక్కడే నిలబడిపోయాడు. ఆ వేళ పూర్ణిమ. పలచగా అప్పటికే వెన్నెల పరచుకుంది. ఆ వెలుగులో వెన్నెల బొమ్మ కదిలినట్లు భ్రమ కలగిం దతనికి. అతను తనవంకే కన్నార్పకుండా చూడటంతో తులసి గుండె ఝల్లుమంది. ఒక్కపరుగున యింట్లోకి దూరింది. అప్పుడే బయటకొచ్చిన అత్తగారు గుమ్మంలో తమ్ముడ్ని చూసి -

"ఎవరూ! నరహరీ నువ్వా? ఎప్పుడొచ్చావడం? అంతా బాగున్నారా?" అంది.

ఆ ... బాగున్నారుగానీ-ఆ పిల్లెవరు? అన్నాడు యింకా ఆశ్చర్యం నుండి తేరుకోకుండా.

ఆమె నవ్వి "ఇంకెవర్రా మన బసవయ్య పెళ్ళాం" అంది

అతని దృష్టి తులసిమీదే నిలబడిపోయింది.

"బాగా ఎదిగిపోయింది. నేను చూసినప్పు డిలా లేదు" అన్నాడు.

"మ రప్పుడు చిన్నపిల్ల! ఇప్పుడు పెద్ద దయిందిగా అందామె అక్కడే నవారు మంచం వాలుస్తూ.

నరహరి చూపులు తులసి కెంతో భయం కలిగించాయి. ఏదో తెలియని తత్తరపాటు ఆమె నెటూ నిలవనీయలేదు.

వంటామె నలుగురికీ వేడిగా అన్నాలు వడ్డించింది అక్కా.తమ్ముళ్ళు ఏవేవో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ తింటున్నారు. బసవయ్య మాత్రం చప్పుడు చేస్తు, లొట్టలేస్తూ ఎగపీలుస్తూ తింటున్నాడు. నిశ్శబ్దంగా నాలుగు మెతుకులు తిని బయటపడింది తులసి.

దొడ్లో మంచాల మీద తెల్లటి దుప్పట్లు వేసి పాలేరు వెళ్ళిపోయాడు.

తులసి తన మంచము మీద వాలిపోయింది. ఆమెలో ఏదో. నిస్సత్తువా, అలజడి చోటు చేసుకున్నాయి. గట్టిగా కళ్ళు మూసుకుని నిద్రకుపక్రమించింది. అయితే ఆమె అంతరాంతరాలలో ఏదో ఊహ, ఏదో శంక పీడిస్తూనే వుంది. చల్లని వెన్నెల్లో తులసి మెల్లగా నిద్రలోకి జారుకుంది.

ఆమె ఉలిక్కిపడి లేచింది. అనుకున్నంతా అయింది. నరహరి ఆమె పక్కలో చేరి ఆమెని గట్టిగా వాటేసుకున్నాడు. ఆమె గిజగిజ కొట్టుకుంది. కానీ కలువకాడ లాంటి ఆమె శరీరం అతని బలం ముందేం అగగలదు? ఆమె భయంతో, అసహ్యంతో అరుద్దామని ఆత్రుతగా పక్కకి తిరిగి చూసింది. తను పడుకున్నప్పుడు వున్న నాలుగు మంచాలికీ యిప్పుడు రెండే వున్నాయి. అత్తగారూ, భర్తా మండువాలో కెళ్ళి తలుపేసుకుని పడుకున్నారని గ్రహించటాని కామెకి ఒక్క నిముషం పట్టలేదు. ఆమె శక్తికి మించి పెనుగులాడుతూనే వుంది.

చుట్టూ చెట్లూ చేమలు - పైన చంద్రుడు - కింద భూమి.

అంతకుమించి అక్కడ తనని రక్షించే వారెవరూ లేరనీ. ఆ దౌర్జన్యానికి సాక్ష్యాలూ లేవని గ్రహించిన తులసిలో దుఃఖం పొంగింది. నిస్సత్తువ ఆవహించింది.

అతనామెని విసురుగా మంచంమీద అదిమిపెట్టి "నీలాంటి వెర్రిదాన్ని ఎక్కడా చూడలేదు" అన్నాడు.

అప్పటికే శరీరం ప్రతిఘటించటానికి సహకరించటం లేదని ఆమె గ్రహించింది.

ఆ విధంగా తులసి శోభనం ఆరుబయట వెన్నెల్లో పరపురుషుతో అయిపోయింది.

తెల్లారి లేస్తూనే అత్తగారి ముఖం చూడటానికెంతో భయపడింది. తలారా స్నానంచేసి దేవుడిముందు కూర్చుని కళ్ళనీళ్ల పెట్టుకుంది.

నరహరి మాత్రం మరింత దర్జాగా యిల్లంతా కలియతిరిగాడు.

మధ్యాహ్నం ఎండవేళ అత్తగారు తులసిని పిలిచి నెమ్మదిగా చెప్పింది. "నరహరి మనవాడే. నువ్వు మరీ తప్పించుకుని తిరక్కు" అని. తులసి అయోమయంగా చూసింది.

అత్తగారు ఎటో చూస్తూ "నువ్వుమాత్రం ఉప్పూ, కారం తినడంలేదూ! నా కొడుకెందుకూ పనికిరాడని నాకూ తెలును. ఉన్నంతలో నువ్వు అదృష్టవంతురాలివే" అంది.

తులసి స్థాణువులా నిలబడిపోయింది. అప్పటికే భార్యా, ముగ్గురు పిల్లలు వున్న నరహరి తులసితో వైభవంగా మూడు రాత్రులు గడిపేసి అక్కడ నుండి కదిలాడు.

* * *

చిగురువేసిన కరివేపమొక్కకి బోదెచేసి నీళ్ళుపోస్తుంటే తులసికి ఒక్కసారి కళ్ళు తిరిగాయి. కడుపులో తిప్పింది. వాంతిచేసుకుంది. అత్తగారి ముఖం దీపంలా వెలిగిపోయింది. తులసి మనసు భూమిలోకి కృంగిపోయింది.

అమ్మలక్కలు తులసి బుగ్గలు పుణికారు.

"అబ్బో! గడుసుపిల్లే! వెర్రివాడనుకున్న వాడ్ని తండ్రిని చేసింది" అన్నారు కొందరు.

కొందరైతే తులసి చెవిలో బూతులే మాట్లాడి ఎకసెక్కాలాడారు. మొత్తానికందరూ చివరికన్నమాట ఒకటే 'తులసి చాలా అదృష్టవంతురాలు' అని.

కడుపులో శిశువు పెరుగుతున్నకొద్దీ తులసిలో క్రమేపీ ధైర్యం కూడుకో సాగింది. తన మొగుడు ఎందుకూ పనికిరానివాడనే విషయం రూఢీ అయింది. అయితే తన కడుపులో వున్న ఈ బిడ్డ ఈ వంశాంకురం. ఈ ఆస్తికి వారసుడు అనే ఊహ ఆమెకి చిత్రంగా వుండేది.

క్రమేపీ తులసి ఆలోచనలో మార్పు రావడం మొదలైంది. నిస్సారమైన తన జీవితంలో తనకంటూ ఒక నలుసుని ప్రసాదించిన నరహరి మీద ఆమెకొక కృతజ్ఞతాభావం కలిగింది. ఆ క్షణం నుండి ఆమె నరహరి కోసం తెలియకుండానే ఎదురుచూసింది. కానీ నరహరి మళ్ళీ ఎప్పుడూ అక్కడికి రాలేదు.

తులసి పండు లాంటి కొడుకుని కంది. చుట్టుపక్కలవాళ్ళు కుర్రాడు వెర్రి పిల్లాడు పుడతాడేమోనని భయపడ్డారు. కానీ తులసి కా భయంలేదు. సంఘాన్ని మోసగించగలిగినా, ప్రకృతిని మోసగించలేం అని తులసికి బాగా తెలుసు.

* * *

అత్తగారుపోయిన ఆరునెలలకి ఒక రోజు అతి సాధారణమైన జ్వరం వచ్చి బసవయ్య పోయాడు. తులసి కుంగిపోయింది. ప్రాణమున్న బండరాయిలా బతికినా బసవయ్యని తులసి ఏనాడూ ద్వేషించలేదు.

అనాటినుండి కొడుకే ప్రపంచంగా, ప్రాణంగా బ్రతకటం మొదలెట్టింది. రాఘవ బుద్ధిగా చదువుకుని పెరిగాడు.

ఊరు బాగా మారిపోయింది. పట్టణవాస పోకడలు నాలుగువైపులా పరచు కున్నాయి. పాతబడిన లంకంత కొంపలో మూడొంతులు అమ్మేసి ముచ్చటైన డాబా కట్టుకుని సుఖంగా వుందామని రాఘవ ఆలోచనచేశాడు. తులసి సరే అంది.

తాతలనాటి ఆస్తి అమ్మకానికి ఎక్కడెక్కడ సంతకాలు కావల్సినా అక్కడక్కడ పెట్టి సర్వహక్కులతో కొడుక్కి రాసేసింది తులసమ్మ. రాఘవ తల్లిని పువ్వుల్లోపెట్టి చూసుకుంటున్నాడు. అందమైన కల్యాణిని కోడలుగా తెచ్చు కుంది తులసమ్మ.

రాఘవ పెళ్ళయి ఇరవైరోజులైంది. ఆ రోజు ఎద్దుకుమ్మేసిన కొడుకుని ఊరువాళ్లు యిల్లు చేరిస్తే తులసి కొయ్యబారిపోయింది.

* * *

మతిలేనిదానిలా మంచంపట్టి వున్న తులసమ్మకి పిడుగులాంటి వార్త తెలి సింది.

రాఘవ పేరున వున్న ఆస్తి మొత్తం కోడలు కల్యాణికే చెందుతుందని తెలిసి మరీ పిచ్చిదైంది. కొడుకు యిష్టానికి అన్ని సంతకాలూ పెట్టేసింది అందు కనామె కా ఆస్తిమీద హక్కేమీలేదు.

ఆ తర్వాత కోడలు కల్యాణి అత్తగారికంట మరి పడలేదు. సమస్తమూ ఆమె అన్నగారే నిర్వహించాడు. ఊళ్లో పెద్దమనుషులు కలగచేసుకుని ఉత్తరవైపు గుమ్మానికి అనుకున్న ఇరవై చదరపు అడుగుల స్థలంలో పదిఅడుగుల పెంకుల వసారా ఆమె తలదాచుకుందుకి నిర్ణయించారు. ఆ మిగిలిన పది అడుగుల స్థలంలో ఈ కరివేపచెట్టు దక్కింది. ఇళ్ళాలమీద సామానంతా అన్యాయంగా తరలించుకుని, కొంప అమ్మేసి డబ్బుచేసుకుని కోడలు తరపువాళ్ళు వెళ్ళిపోతుంటే తులసమ్మకి బాధేం తెలియలేదు. రాయిలా ఉండిపోయింది. ప్రాణంలో ప్రాణంగా మసలిన కొడుకు పోవడమే ఆమెకి అర్థమయిన విషయం.

అప్పుడు రావులమ్మంది "ఈ కాస్త జాగాలోనైనా నీకు ఈ కరివేపచెట్టు రావడం నీ అదృష్టం. దీని ఆకు మూడురోజుల కొకసారి అమ్మినా అయిదు రూపాయలొస్తాయి. ఉన్నంతలో నువ్వు అదృష్టవంతురాలవే."

* * *

తులసమ్మకి మగత కమ్మేసింది. లేవాలని వుంది. లేచే ఓపికలేదు. తనకేం జరుగుతుందో తెలీదు. కానీ ఏనాటివో జ్ఞాపకాల చక్రం గిర్రున తిరుగుతోంది. తులసమ్మకి ఎక్కిళ్ళు మొదలయ్యాయి. ఇంట్లో ఎవ్వరూలేరు.

మీదమీదకొచ్చి ఎద్దు కొమ్ములతో కొడుకుని కుమ్మేస్తున్న దృశ్యం ఆమె కళ్ళముందు కదిలికదిలి నిలిచిపోయింది.

అప్పుడే రావులమ్మ తలుపుతోసుకుని లోపలికొచ్చింది. తులసమ్మని పిలిచి ఆమె పలకకపోయేసరికి దగ్గరకొచ్చి చూసింది. గజగజలాడిపోయింది. ఏడుపు గుండెలో గుబగుబలాడిపోయింది. బయటకు పరుగెత్తి నలుగుర్ని పిలిచింది.

అక్కడే వున్న టీ కుర్రాడు పరుగెట్టుకొచ్చి ఈ మామ్మ గారెంత అదృష్ట వంతురాలో. అరగంట క్రితం నా దగ్గర టీ కూడా తాగింది. భలే సులువుగా పోయింది ప్రాణం" అన్నాడు అరిందాలా.

తులసమ్మ అడుగూబడుగూ అదృష్టం అందరూ పొగడినవారే. ఆఅదృష్టం అనే అగాధంలో ఎంత విషాదం!

20-1-89 — (ఆంధ్రపత్రిక)